

"Tað at hava stuðlað flokkin telur einki í toppinum. Tað einasta, sum í dag telur, er at gera fólkaflokkinn til pass. Sanniliga eru vit fleiri, sum kunnu ásanna, at lønin at hava stuðlað javnaðarflokkinn er "háð og spott"

að javnaðarflokkinn er "háð og spott".

Orsökini — ússalig opportúnisma

Tað bótir heldur ikki um virðingina fyri leiðsluni í javnaðarflokkinum, tá vit vita orsøkina til hesa viðferð, sum fakfeløgini fáa. Øll vita, at hetta landið er illa stýrt, og javnaðarflokkurin eigur sín part av ábyrgðini fyri hesum. Men tað tykist sum, at politikarar í hvussu er hava verið samdir um eitt, og tað er, at teir hava brúk fyri einum syndabukki fyri vánaliga skilið í landinum og fiskivinnuni. Og her hava teir funnið fiskivinnufeløgini, sum hava fingið skuldina fyri tann stóra studningstørvinn. Og tey verða eisini veruliga viðfarin, sum um tað vóru tey, sum hava skuldina.

Veruleikin tann øvugt

Tað prógvar fult út ússaligheitina í javnaðarflokkinum, at hann er farin í part við fakfelagsfiggindarnar á hesum grundarlaga. Tí er tað nakar, sum veit, at veruleikin um leiklutin hjá fiskimannafelagnum, og serliga hjá fiskimannafelagnum, er tann beint øvugt, so er tað javnaðarflokkurin, og serstakliga Atli Dam.

Her verður neyðugt at fara nakað aftur í tíðina og at endurtaka nakað, sum er fært fram fyrr. Tað er eingin ivi um, at høvudsorsøkin til studningsførið er tann »koddaskipan«, sum fram til 1989 var galdandi fyri flakavirkini og fiskasøluna. Sambært hesi skipan fingið virkni og fiskasølan fullan deknung uttan mun til marknaðarpris og útreiðslur. Eitt úrslit av hesi skipan var tað, at virkni fingi í sín part nærum 100% av teirri marknaðarprishækking, sum t.d. upsi fekk í árunum 1979-89. Henda skipan var ásett við lögtingslóg.

Teir fyrstu, sum komu við ítøkiligum uppskoti um, hvussu vit kundu broyta hesa skipan, soleið-

is at virkni og fiskasølan vórðu lögð undir marknaðarbúskap, var Føroya Fiskimannafelag. Hetta hendi á heysti 1986. Tá var Atli Dam lögmaður og fiskimálaráðharri. Tað var sum úrslit av hesum uppskoti, at vit fingi sett skjótlið á við umlegging til marknaðarbúskap fyri fiskivinnuna á landi. Men tað var Atli Dam persónliga fyri at takka, at henda umlegging byrjaði trý ár seinni, enn hon kundi verið byrjað.

Útilokaði Fiskimannafelagið

Atli setti nevniliga tá eina nevnd at arbeiða við hesum máli, men hann útilokaði uppskotsstíllaran. Úrslitið varð eisini, at nevndin saboteraði málið. FF frætti einki aftur fyrr enn í 1988, tá síðsta freist fyri at leggja uppskot fyri tingið, áðrenn lögtingsvalið var við at nærkast. Tá fekk Atli Dam aftur brúk fyri FF, sum í skundi varð boðsent at hjálpa til at fáa smíðað eitt uppskot, sum kundi leggjast fyri tingið, soleiðis at Atli Dam kundi hava okkurt at visa á til valið.

Úrslitið av hesum var eisini tann broyting í lógini fyri ráðfiskagrunnin, sum var lógargrundarlagað fyri teir kapping millum flakavirkini, ið byrjaði fyrst í 1990. Men henda kapping kundi væl havt byrjað longu í 1987, og tað skal endurtakast, at tað var ongum uttan Atli Dam fyri at takka, at hetta ikki hendi. Av hesi orsök gjørdist 1988 eitt slikt katastrofuár, og vit høvdu kunnað sloppið til svarandi skjótari burtur úr studningstørvinum.

FF og MÚ fyri at takka

Annars skal her skoytast uppi, at tað fyrst og fremst er FF og MÚ fyri at takka, at vit í dag hava ta friu kapping um fiskin, sum eisini hevur givið hægri prisir uppá seg enn tann gamla »koddaskipanin«. Undanfarna landsstýrið samtykti nevniliga

at seta gomlu koddaskipanina í gildi aftur, men nevndu feløg noktaðu at veita limir í ta nevnd, sum skuldi áseta prisir samb. gomlu skipanina. Hetta er grundin til, at vit hava fingið ta friu kapping, sum vit hava í dag.

Tá Atli Dam í útvarpinum úr Keymannahavn henda dagin greiddi frá, hvussu nógv meira effektivt flakavirkini arbeiddu nú enn fyrr, so er hetta rætt. Men tað liggur eisini fast, at hvorki javnaðarflokkurin ella Atli Dam eru upprunin til so mikið sum eitt komma av teimum skipanum, ið hava verið orsökini til henda økta effektivitetin hjá virkjunum. Tað hava vinnufeløgini hinvegin.

Tískil hevur javnaðarflokkurin onga grund fyri at útiðhýsa fakfeløgnum frá ávirkan og møguleika fyri at vera við í viðgerðini av teimum samfelagsviðurskiftum, har feløgini hóast alt eru serkøn.

Skal javnaðarflokkurin vera ein nýggjur fólkaflokkur?

Tað skal ikki vera nakar ivi um, at sum fakfelagsmaður føllur ein seg stungnan í bakið av leiðsluni í javnaðarflokkinum. Og spurningurin er, um hetta veruliga er javnaðarpolitikkur.

Tekur landsfundurin hjá javnaðarflokkinum undir við framferðini hjá flokkinum í landsstýrinum, so vita vit tað. So vita vit, at fakfeløgini og fakfelagsfólk ongan góðan hava á hasum kantinum. Og so hava vit fingið konstaterað, at Føroya Javnaðarflokkur bert er ein nýggjur variantur av fólkaflokkinum afturat teimum 7, sum frammanundan eru í tinginum.

Tað stendur sjálvsagt javnaðarflokkinum fritt, hvat hann ger. Men vit eru nøkur, sum kunnu forða fyri, at nevndu svik móti fakfeløgnum verða tagd burtur.

Óli Jacobsen

Ingeborg Vinther greið boð til landsstýrið:

Fingrarnar vekki frá lønunum

-Vunnin rættindi og tann sáttmáli, sum er komin við nógvum stríði, skulu hvørki arbeiðsgevarar ella okkara almennu stovnar fáa loyvi til at undirgrava og bróta við vælsignilsi frá okkara landsstýri. Tað skulu teir ikki koma gott frá.

Hetta segði forkvinnan í Føroya Arbeiðarafelag, Ingeborg Vinther í roðu síni á 1. maihaldinum í Vági í farnu viku.

Harvið vísti hon aftur ætlanini hjá einum parti av samgonguni, sum vil skerja allar lønir. -Lønirnar skulu ikki niður segði hon. Og hon helt fram:

- Vit hava bæði í útvarpi og bløðum hoyrt, at bæði arbeiðsgevarafelagið og fólkaflokkurin vilja hava eina lønarlækking heilt upp til 10%, og at hetta skal fremjast við lögtingslóg.

Men tað ætlar fakfelagsrørslan ikki teir skulu

fáa framt, tað skal standa sína roynd, men lønirnar skulu ikki niður. Teir skulu heldur byrja við sær sjálvum, teir tola allir at fara niður í løn, og at bíðipeningurin og peningurin til politiska upplýsing verður avtíkin. Eg havi bara hoyrt um tveir persónar, ið við lóg hava framt lønarlækking, tað vóru Hitler og Mussolini. Tað er kanska tann gamla uppskriftin, ið er komin undan kavi aftur, sum fólkaflokkurin skal brúka.

Arbeiða fyri undirløn

Ágangurin móti okkara verkafólki er stórur í hesum døgum, alt fleiri ger-

ast arbeiðsleys. Tað sær út sum at tað eru tey tímaløntu og reingerðingskonur, ið skulu bjarga landsins búskapi, og at tað eru tey, ið kosta mest. Hesi eru tey, sum verða fyrst av øllum søgd úr starvi. Á odda fyri at siga vaskikonum og tímaløntum úr starvi eru teir almennu stovnarir, serliga Landsverkfrøðingurin og Strandferðslan. Har eru vaskikonur uppsagdar vegna sparingar, men bíðnar aftur við teirri treyt, at tær skuldu arbeiða fyri undirløn. Tá tær ikki vildu verða við til at bróta sáttmálan, blivu tær koyrdar við tí úrsliti, at

Ingeborg Vinther um landsstýrið: -Teir hjálpa reiðarum og leggja eftir teimum tímaløntu. Tað skulu teir ikki sleppa væl frá.

"Fiskivinnufeløgini verða brúkt sum syndabukkur fyri vánaliga skilið í landinum"